

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne prejemo. Izlaga vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru. Ek. posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112

Državni proračun za l. 1932./33. in prosveta v njem. Ob postavitvi učiteljskega doma v Mariboru.

Kakor je omenil minister financ v svojem ekspoziciji za razpravo državnega proračuna za 1932./33. v narodnem predstavništvu, se je moral državni proračun za 1932./33. spriču splošne gospodarske krize omejiti samo na najpotrebnejše izdatke ter se je tako v pri-

meri s proračunom za preteklo proračunsko leto zmanjšal za približno 1 milijardo v ob-
čih izdatkih, oziroma za nad 1 milijardo 800
milijonov v celotnem proračunu. Celotna slika
drž. proračunov za lani in letos je sledeča:

	v l. 1931./32.:	v l. 1932./33.:	razlika:
obči izdatki za drž. administracijo	8.522.359.292—	7.575.120.665—	— 947.238.627—
drž. gospod. podjetja in ustanove	4.687.944.662—	3.748.079.335—	— 939.865.327—
skupno	13.210.303.954—	11.323.200.000—	— 1.887.103.954—

Ker drž. gospodarska podjetja in ustanove krijejo svoje stroške z lastnimi dohodki in z državnimi subvencijami, ki se nahajajo kot izdatki v svoti občin izdatkov, se smemo v tem kratkem pregledu ozirati le na svoto za občje

izdatke, ki znaša letos Din 7.575.120.665— in za Din 947.238.627— manj ko lani.

Svota za občje izdatke je razdeljena na posamezna ministrstva ter je napram razdelitvi v drž. proračunu za 1931./32. sledeča:

	v l. 1931./32.:	v l. 1932./33.:	razlika:	manj v %:
I. vrhovna državna uprava	295.910.427—	149.284.333—	— 146.626.094—	49,4
II. pokojnine in inv. podpore	1.024.162.878—	873.158.735—	— 151.004.143—	14,7
III. državni dolgovi	1.220.295.784—	1.558.711.039—	+ 338.415.255—	—
IV. ministristvo pravde	433.683.514—	389.825.433—	— 43.858.081—	10,1
V. ministristvo prosvete	895.077.376—	815.228.649—	— 79.848.727—	9,1
VI. min. zunanjih poslov	156.015.620—	137.731.442—	— 18.284.178—	11,8
VII. min. notranjih poslov	644.000.000—	569.603.787—	— 74.396.213—	11,5
VIII. ministristvo financ	400.910.853—	318.057.666—	— 82.853.187—	20,7
IX. min. vojske in mornarice	2.595.906.592—	2.132.293.863—	— 463.612.729—	17,9
X. ministristvo zgradb	279.249.603—	197.741.493—	— 81.508.110—	29,2
XI. ministristvo prometa	177.879.032—	125.720.649—	— 52.158.383—	28,9
XII. ministristvo poljedelstva	94.963.844—	54.936.636—	— 40.027.208—	42,3
XIII. min. trg. in industrije	70.992.889—	50.743.145—	— 20.249.744—	28,5
XIV. min. za soc. pol. in n. zdr.	229.310.880—	160.354.418—	— 68.956.462—	30,1
XV. min. teles. vzgoje naroda	—	11.729.377—	+ 11.729.377—	—
XVI. proračun rezerv. krediti	40.000.000—	30.000.000—	— 10.000.000—	25
skupno	8.532.359.292—	7.575.120.665—	— 947.238.627—	11,2

Proračunska poglavja:	skupni izdatki		osebni izdatki		material. izdatki	
	1932./33.	(1931./32.):	1932./33.	(1931./32.):	1932./33.	(1931./32.):
1. ministristvo	38.001.309—	(52.094.497—)	13.011.482—	(14.763.997—)	24.989.827—	(37.330.500—)
2. znanstvene akademije	2.753.359—	(2.997.046—)	224.705—	(316.080—)	2.528.654—	(2.680.966—)
3. vseučilišča	77.979.741—	(90.188.589—)	58.510.543—	(63.092.301—)	19.469.198—	(27.096.288—)
4. biblioteke	1.261.358—	(1.384.529—)	784.938—	(860.729—)	476.420—	(523.800—)
5. arhivi	849.884—	(912.655—)	551.384—	(590.155—)	298.500—	(322.500—)
6. muzeji	5.449.838—	(7.129.065—)	3.062.838—	(3.309.756—)	2.387.000—	(3.819.309—)
7. spec. znanstveni zavodi	2.553.753—	(2.998.652—)	1.252.153—	(1.303.252—)	1.301.600—	(1.695.400—)
8. srednje šolstvo	107.338.690—	(141.737.446—)	98.605.048—	(132.224.932—)	8.733.642—	(9.512.514—)
9. učiteljske šole	21.783.813—	(32.472.174—)	19.575.163—	(27.616.194—)	2.208.650—	(4.855.980—)
10. bogoslovno šolstvo	16.707.375—	(19.445.377—)	5.522.052—	(6.343.377—)	11.185.323—	(13.102.000—)
11. osnovno šolstvo in narodna prosveta	533.493.849—	(524.925.885—)	526.438.849—	(513.407.985—)	7.055.000—	(11.517.900—)
12. višje pedagoške šole	2.018.699—	(2.355.083—)	1.649.699—	(1.981.083—)	369.000—	(374.000—)
13. gledališča	260.376—	(262.372—)	260.376—	(262.372—)	—	(—)
14. umetniški zavodi	3.226.605—	(3.842.368—)	2.084.605—	(2.389.355—)	1.142.000—	(1.453.013—)
15. investicije	1.550.000—	(12.331.638—)	—	(—)	1.550.000—	(12.331.638—)
skupno:	815.228.649—	(895.077.376—)	731.533.835—	(768.461.568—)	83.694.814—	(126.615.808—)

Iz tega pogleda se nam pokažejo v skupnih, osebnih in stvarnih izdatkih posameznih poglavij sledeče razlike:

Proračunska poglavja:	v skupnih izd.:	v osebnih izd.:	v materij. izd.:
1. ministristvo	— 14.093.188—	— 1.752.515—	— 12.340.673—
2. znanstvene akademije	— 243.687—	— 91.375—	— 152.312—
3. vseučilišča	— 12.208.848—	— 4.581.758—	— 7.627.090—
4. biblioteke	— 123.171—	— 75.791—	— 47.380—
5. arhivi	— 62.771—	— 38.771—	— 24.000—
6. muzeji	— 1.679.227—	— 246.918—	— 1.432.309—
7. spec. znanstveni zavodi	— 444.899—	— 51.099—	— 393.800—
8. srednje šolstvo	— 34.398.756—	— 33.619.884—	— 778.872—
9. učiteljske šole	— 10.688.361—	— 8.041.031—	— 2.647.330—
10. bogoslovno šolstvo	— 2.738.002—	— 821.325—	— 1.916.677—
11. osn. šolstvo in nar. prosveta	+ 8.567.964—	+ 13.030.864—	— 4.462.900—
12. višje pedagoške šole	— 336.384—	— 331.384—	— 5.000—
13. gledališča	— 1.996—	— 1.996—	—
14. umetniški zavodi	— 615.763—	— 304.750—	— 311.013—
15. investicije	— 10.784.638—	—	— 10.781.638—
skupno:	— 79.848.727—	— 36.927.733—	— 42.920.994—

Iz teh razlik vidimo, da so se v večji iz-
meri zmanjšali izdatki za materialne potreb-
ščine, a v manjši oni za osebne (53,75% :
46,25%). Vidimo pa tudi, da se je kar naj-
bolj oziralo na poglavje »Osnovna nastava
in narodno prosvetevanje«, kajti edino v tem
oddelku so krediti v primeri z lanskimi kre-
diti povečani (za 8½ milijona). Vidi pa se
tudi tendenca, naj se ne zmanjšuje učiteljski
kader pri osnovnem šolstvu, in zato odpade
vse to povečanje samo na osebne izdatke, ki
so še na račun lanskih izdatkov za stvarne
potreščine povečani za 4½ milijona, tako da
znaša skupno povečanje za osebne izdatke
pri osnovnem šolstvu 13 milijonov.

II.

Temu občemu pregledu državnega pro-
računa za 1932./33. in prosvete v njem naj
dodamo še kratek podrobnejši pregled o
osnovnem šolstvu v tem proračunu, prav po-
sebnost pa naj navedemo še podatke, ki se ti-
čejo Dravske banovine.

Da na kratko ponovimo splošno o od-
delku za osnovno šolstvo:

V drž. proračunu za 1931./32. so pri pro-
računu ministristva prosvete v iznosu Din
895.077.376— znašali izdatki za osnovno
šolstvo Din 524.925.885—, t. j. 58,42% celot-
nega proračuna ministristva prosvete;

v drž. proračunu za 1932./33. znašajo pri
proračunu ministristva prosvete v iznosu Din
815.228.649— izdatki za osnovno šolstvo Din
533.493.849—, t. j. 65,42% celotnega proraču-
na ministristva prosvete;

izdatki za materialne potreščine so se
v letošnjem proračunu tega oddelka zmanj-
šali od Din 11.517.900— na 7.055.000, tako da
znašajo letos 1,32% celotne vsote napram
2,19% v preteklem letu;

potem ko so se krediti za osebne potreb-
ščine povečali za Din 13.030.864—, tako da
znašajo letos 98,68% celotne vsote napram
97,81% v preteklem letu.

Vse to povečanje osebnih kreditov od-
pada izključno na kredite za narodno šol-
stvo, kajti krediti za meščansko šolstvo, ki
so znašali lani v skupni vsoti za osebne iz-
datke 513.407.985— vsoto 42.462.123— zna-
šajo letos v skupni vsoti 526.438.849— vsoto

Ako pogledamo gornje vsote odobrenih
kreditov za lansko in letošnje leto, razlike
med njimi in odstotki, za koliko so zmanj-
šani letošnji krediti napram lanskim, opa-
zimo takoj, da so krediti reducirani za vse
resore, a najmanj so reducirani za prosvetni
resor. Iz poročil, ki smo jih o priliki pro-
računske debate čitali o delu narodnega pred-
stavništva, se je moglo tudi razbrati, da v na-
rodnem predstavništvu ni bilo razpoloženja
za zmanjševanje kreditov za narodno pro-
sveto; a če so se krediti vseeno zmanjšali, je
pač vzrok, ker so se spriču občega gospodar-
skega in finančnega stanja zmanjšati morali.

Zanimiv bi bil podroben pregled, za kaj
so se zmanjšali krediti za ministristvo pro-
svete, a tak pregled bi nas vodil predaleč;
dovolj bodi, ako opozorimo na to, da je pro-
račun ministristva prosvete izrazilo osebni
proračun (osebni izdatki), a le v mali meri
materialni proračun (izdatki za materialne
potreščine); saj je vzdrževanje prosvetnih
ustanov naloga občin (narodne in meščanske,
deloma tudi srednje in srednje strokovne šole),
deloma tudi banovin. Koliko znašajo vsi
letni izdatki za šolstvo, bi se moglo ugotoviti
le, ako bi se vsoti za prosveto v državnem
proračunu prišteje še vsote, določene za pro-
svetne namene v banovinskih in občinskih
proračunih.

No, namen tega članka ni, da bi podal
tako obsežno poročilo, omejuje se marveč
samo na državni proračun. V tem ozkem
okviru tedaj oglejmo za letošnje proračunsko
leto prosveti določene kredite v primeri z
lanskimi, in sicer posebe za osebne, posebe
za stvarne izdatke. To naj nam pokaže na-
slednji pregled:

28.575.537—, torej za 13.886.586— manj ka-
kor lani. Ta vsota je istotako prišla v korist
osebnim izdatkom za narodno šolstvo, tako
da so ti krediti napram lani stvarno povečani
za 13.030.864— (v proračunski vsoti sami) in
za Din 13.886.586—, torej skupno za vsoto
Din 26.917.450—.

Vsota 497.863.301—, kolikor ostane od
skupne vsote za osebne izdatke 526.438.849—
po odbitku vsote 28.575.537— za meščanske
šole, je namenjena v glavnem za službene
prejemke učiteljstva narodnih šol; samo vsota
2.887.200— odpada na razne honorarje.

Od vsote za službene prejemke je dolo-
čeno za Dravsko banovino:

za plače 3043 učiteljem	49.444.920—
za razliko po § 259 ur. zak.	1.811.076—
za draginske doklade	17.172.509—
za 585 učit. — ur. pripravnikov	8.633.040—
za 75 novih namestitev	1.152.000—
za 121 kontrakt. učiteljev	2.436.773—
za 56 učit. — dnevnicaarjev	771.806—
skupno	81.422.124—

V tej vsoti niso všteti krediti za napre-
dovanje in za prevod ur. pripravnikov, ker
so za ta namen predvideni skupni krediti za
vso državo v vsoti 10.016.820—.

Od vsote 7.055.000—, kolikor prikazuje
letošnji proračun pri osnovnem šolstvu za
materialne izdatke, odpada na redne izdatke
vsota Din 3.935.000—, na izredne pa vsota
Din 3.120.000—.

Med rednimi izdatki je določena največja
svota za službena potovanja (nadzorovanja,
selilni stroški itd.), in sicer Din 2.535.000—,
dočim je določeno Din 200.000— za odkup
knjig za narodne knjižnice in Din 1.200.000—
za vzdrževanje drž. gospodinskih šol, gospo-
dinskih in drugih tečajev.

Med izrednimi izdatki zavzema prvo me-
sto z vsoto Din 2.900.000— postavka za zi-
danje šolskih poslopij v revnejših krajih,
ostanek Din 220.000— je namenjen podpi-
ranju narodne prosvete.

Anton Hren, predsednik Učiteljskega doma
in neumorni delavec za postavitev doma.

Šolski vrtovi.

Pokrajinski šolski svet v Pragi je opozo-
ril šole na pomen šolskih vrtov v novi dobi
za vzgojo in pouk šolske mladine. Kajti ravno
na šolskem vrtu je učitelju omogočeno na
najlažji način uresničevati zahteve delovne
šole, navajati učence k sestavnemu opazova-
nju in samostojnemu delu, vzbuditi v učen-
cih smisel za prirodu in njeno življenje, ka-
kor tudi učiti učence praktične nege in vzgo-
je koristnih in okrasnih rastlin. Zato opozarja
mestni šolski svet v Pragi na sledeča dejstva:

1. Češkoslovaško ministristvo prosvete
pripravlja nov načrt, kako je urejevati šolske
vrtove.

2. Učitelji, ki so imeli priložnost študi-
rati v Nemčiji »delovne šolske vrtove«, pra-
vijo, da brez šolskih vrtov ni prave delovne
šole, kajti na šolskem vrtu opazujejo učenci
mного, kar so slišali v prostoru med štirimi
stenami.

3. Tudi v Pragi se viša hrepenenje po
ustanovitvi šolskih vrtov tako, da bodo se-
daj spomladi urejeni šolski vrtovi, kjer se
bodo učenci svobodno kretali na svežem zra-
ku. Šolske vrtove bodo izpopolnjevala po-
sebna igrišča, ki bodo postopno izpopolnjena
z drsališči, z bazeni za kopanje in plavanje
itd. Tako bo imela praška šolska mladina pri-
liko naučiti se svežega zraka, lahko se bo svo-
bodno kretala in se tudi naučila toliko pri-
ljubljenega sporta, za kar v mestu ni prostora.
Tudi šolskim družinam bodo šolski vrtovi
prava zavetišča na prostem. Ta odlok pra-
škega mestnega sveta je vzelo praško prebi-
valstvo z odobravanjem na znanje.

Da se pa bo lahko šolske vrtove pravil-
no uredilo in dobro izbralo, zahteva mestni
šolski svet:

A.) Pri šolah, ki že imajo šolske vrtove:

1. da se na prvi učiteljski konferenci in
zborovanju porazgovore učitelji o ureditvi
šolskega vrta, o načrtu, kaj in kam se bo sa-
dilo in sejalo ter o delovnem urniku na šol.
vrtu;

2. da upravitelji naznanijo mestnemu šol.
odboru vse one učitelje, ki imajo veselje so-
delovati pri šolskih vrtovih ter vse one uči-
telje, ki imajo strokovno znanje in izkušnje
in bi radi sodelovali pri mestnem šol. odboru
za šolske vrtove;

3. mestnemu šolskemu odboru je treba
poslati popis in načrt šolskega vrta, ki naj
obsega:

a) zemlja (kakšna ilovnata, peščena, hu-
mozna) in šolske razmere napram vrtu, plo-
ščina šolskega vrta;

b) kako leži šolski vrt z ozirom na strani
neba;

c) ali sije ves dan na šolski vrt sonce (če
ne, koliko sonca dobi šolski vrt);

d) kako je poskrbljeno z vodo;

e) iz katerih delov sestoji šolski vrt (ze-
lenjadni vrt, cvetlični vrt, botanični vrt, dre-
vesnica, sadovnjak, ako se goje na vrtu zdra-
vilna zelišča, strupena zelišča, kulturne rast-
line), ako ima čebelnjak, vrtno lopo, shrambo
za orodje itd.;

f) koliko ur na teden delajo učenci na
vrtu;

g) ako imajo učenci svoje grede, ali ako
delajo vsi na skupnem zemljišču;

h) kakšno je zanimanje učencev do šolskega vrta

i) ako pomagajo starši gmotno ali na kak drug način pri vzdrževanju šol. sveta;

j) kolika je letna vsota, namenjena šolskemu vrtu;

k) kako se ta znesek plača (redno ali ne); ali bi se morala postavka znižati in na kakšen način?

B.) Šole, ki nimajo šolskega vrta, naznačijo:

a) ako bi mogle in bile zadovoljne obdelovati in uživati nekaj vrtov v okolici;

b) ako bi se dobili v okolici kak privatni vrt, ki bi se uporabil za šolske namene.

E. Lippert-Kus.

Novi predpisi

o šolskih zvezkih na osnovnih in meščanskih šolah na Čehoslovaškem.

Ko so se izdelovalni pogoji češkoslovaških papirnic ustanovili, je ministrstvo odrglo poprejšnje norme in izdalo v mesecu marcu t. l. nove, bistveno jako izpremenjene predpise o napravi šolskih zvezkov za učence na narodnih in meščanskih šolah. S temi predpisi naj bi se poenostavila in izenačila naprava šolskih zvezkov v vseh narodnih (osnovnih) in meščanskih šolah v republiki in se uvedlo soglasje z novimi smernicami v vzgoji in pri pouku, ki so priporočene v novih učnih osnovah obeh vrst šol.

Z novimi predpisi od 10. marca t. l. je bila določena jakost papirja, ki mora biti na vsaki strani opremljen z vodnim tiskom »Standard«, dalje enotni visoki format papirja po normi češkoslovaške normalizacijske družbe, to je 148 mm × 210 mm. Na višji stopnji osnovne šole in v meščanski šoli se lahko uporabljajo zvezki ali prosti listi v velikosti 210 mm × 297 mm.

Nadaljnja novost je enotni moder ovoj brez okrasov s standardno značko. Šolski zvezki morajo biti vezani s trdnim nitjo, nikdar pa z žico. Nova liniatura pomeni radikalno poenostavljenost.

Od prvega šolskega leta dalje bodo imeli novi zvezki enostavno črtovje z oddaljenostjo, ki se stopnjuje po šolskih letih. Dnevnik, zvezki za naloge in pisanje za učence prvega šolskega leta imajo črte oddaljene druga od druge 20 mm, za učence drugega in tretjega šolskega leta so črte v zvezkih oddaljene

15 mm, za učence četrtega in petega šolskega leta pa samo 12 mm. Za učence naslednjih treh razredov so zvezki popolnoma brez črt. Računske vezbanke imajo za učence prvega, drugega in tretjega šolskega leta enostavne črte, ki so oddaljene druga od druge 10 mm, za učence četrtega in petega šolskega leta 7 mm in za starejše učence so brez črt.

Uporabljanje črtanih podložkov pri pisanju na nečrtanem papirju ni dovoljeno. Uporabljanje nečrtanih zvezkov v nižjih razredih sme dovoliti nadzornik. Ravno tako pa sme dovoliti tudi, da se uporabljajo črtani zvezki tudi v šestem šolskem letu.

Pivnik naj bo v vsakem zvezku in naj bo njegova veličina nekoliko manjša od formata zvezka. Vsi zvezki so lahko enostavni, to se pravi, da štejejo s platnicami vred 12 listov, ali dvojni, ki štejejo 20 listov z ovijem. Za risalni papir in za risanke ni predpisana enotna naprava, marveč se prepušča vse to na izbiro učiteljskemu zboru.

Dovoljeno je pisati tudi na proste liste, ki se hranijo v ovijih, ki so natančno predpisani.

Omenjena reforma šolskih zvezkov se uveljavi obvezno in splošno od začetka šolskega leta 1933/34. V prehodni dobi naj se uporabljajo zvezki starejših vrst, dokler jih imajo v zalogi krajevni trgovci.

Nova naprava šolskih zvezkov je v zvezi z reformo osnovne in meščanske šole, ki bo kmalu izvedena

nemški nacionalni šovinizem ravno tisti, ki vzgajamo mladino, da bo odločno jugoslovanska? Ali ni naša dolžnost, da ne kupimo knjig, ki žalijo naš narodni čut?

Tovariš Drago Pahor je v 2. številki Prosvete dobro posvetil v našo narodno zavednost.

Najbrž bi ne škodilo, če bi se pri nas vzbudilo malo one narodne in državne samozavesti, kot jo imajo tovariši onstran meja, seveda brez tiste zoprne nestrpnosti. Nacionalizem je le boj za narodne pravice.

Sami moramo skrbeti, da nas bodo upštevali in cenili, mi moramo biti vzor drugim.

Splošne vesti.

— Učiteljska naturalna stanovanja in odtegljaji. V smislu § 62 finančnega zakona za l. 1932/33. in v smislu odloka glavne kontrole se povrne vsemu učiteljsstvu odtegljaj, v višini od občin prejete stanarine, s plačami za junij. Od 1. aprila 1932. dalje bo prejemalo učiteljsstvo od države celotne prejemke svoje grupe.

— Povrnitev razlike previsoko ocenjenih stanovanj. Po zakonu o ocenitvi naturalnih stanovanj, ki je veljal za učiteljsstvo do 31. marca 1932., so bila nekatera učiteljska naturalna stanovanja vsled napačnih podatkov prizadetih previsoko ocenjena. Ker so bile napake naknadno popravljene, bo prizadetim povrnjena razlika, nekaterim že z junjsko, drugim pa z juljsko plačo.

— Za pomočnika ministru prosvete je bil s kraljevim ukazom postavljen g. Dragoslav Gjorgjevič, dosedanji državni svetnik in bivši načelnik oddelka za osnovni pouk v prosvetnem ministrstvu.

— Krajevni šolski odbori in osebne učiteljske zadeve. Kraljevska banska uprava Dravske banovine je izdala poseben odlok z opozorilom krajevnim šolskim odborom, da

skih potrebščin. Bili so enotnega mnenja, da so cene v primeri z zagrebškimi neverjetno nizke in da je izbira vsestransko bogata. Po končanem ogledu tiskarne in knjigarne so krenili v organizacijske prostore JUU sekcije za Dravsko banovino. V sobi odsekov jim je bila prirejena popoldanska zakuska, katero je otvoril s krasnim nagovorom hišni gospodar predsed. g. Gangl. V svojem govoru je poudarjal delo slov. učiteljstva na kulturnem in gospodarskem polju ter konstatiral, da je to, kar so v poslednjih trenutkih gledali, delo slov. učiteljstva v desetletjih in desetletjih. Bodril je navzoče, da sledijo idejam in delu svojih velikih predhodnikov, katerih svetla imena se zrcalijo v zgodovini učiteljskega delovanja. »Ivan Filipovič«, katerega ime nosi pevski zbor, naj bo zvezda vodnica.

Predsednik »Ivana Filipoviča« se je zahvalil za lepe besede predsed. tov. Gangla z zagotovilo, da jim bodo realizirane ideje in globoke besede brata Gangla v veliko vzpodbudo za nadaljnje pozitivno delo na polju vzgoje narodnega izobraževanja in tovariške vztrajnosti. Spominjal se je davnih časov, ko sta si podajala roko hrvaški in slovenski učitelj v metropoli Bele krajine Metliki.

Po govorih se je razvila animirana zabava, pri kateri so vestno stregle pevce članice našega učiteljskega zbora. Podpredsednica UPZ ga Mihelčičeva pa je izročila ob sploš-

niso poklicani vmešavati se v osebne zadeve učiteljstva, zlasti v kolikor gre za premeščanje in nastavljanje učiteljstva

— Za skupno pedagoško delo vseh kategorij učiteljstva. Na zborovanju učit. društev Soštanj in Slovenjgradec je omenil v svojem referatu g. direktor dr. Lončar tudi potrebo skupnega delovanja vseh kategorij učiteljstva na pedagoškem torišču ter ustanovitve skupne ustanove in skupnega glasila v to svrhu.

— Javne knjižnice na šolah. Ministrstvo prosvete je odredilo, da šolske knjižnice, ki imajo namen posojevati knjige tudi odraslim in poslužujejo kot javne knjižnice in jih upravlja šola, ne potrebujejo posebnega upravnega odbora. Po tem odloku se tedaj smatrajo javne knjižnice na šolah kot del šolske uprave, za katerih delovanje je odgovorno šolsko upraviteljstvo. Poročila o teh knjižnicah naj predlagajo šolski upravitelji posebej ob priliki drugih običajnih, vsakoletnih poročil.

— Smrtna kosa. Gospodu profesorju v p. Josipu Verbiču in tov. šolskemu upravitelju v p. Francu Verbiču iz Slavine je umrl oče v visoki stanosti 93 let. Naše sožalje!

— Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so napravile v aprilovem terminu praktični učiteljski izpit gg. učiteljice: Benedičič Ivana, Cvar Stanislava, Gale Ana, Gradišnik Katarina (s. Melanija), Hlebec Marija, Hötzl-Lehrmann Marija, Hude Ljudmila, Jan-Koderman Milena, Karlin Marija (s. Cecilija), Kosmač-Neuman Pavla, Kralj Vida, Kramar Jožefa, Mate Marija, Miklavčič Pavlina, Mlakar Nada, Mrlak Antonija, Rabič Marija, Šercelj Ana, Švigelj Marija, Tomec Kristina, Welley-Fonda Ana in Zebre Viktorija.

— Pripravljalni odbor »Zadruga Moj Dom«, reg. z. z. o. z. v Ljubljani, obvešča vse one, ki si želijo lasten dom, in one, ki želijo razbremeniti svoja posestva, da se vrši ustanovni občni zbor zadruge dne 8. maja 1932 ob pol 9. uri dopoldne v dvorani restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Vabljeni vsi.

Tiskovine

1. Spisek otrok, ki so dorasli za vpis v šole

2. Spisek defektnih otrok po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah

3. Matični zdravstveni list za defektne otroke

4. Poročilo o boleznih pri otrocih

po novih pravilnikih

I. o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šole;

II. o zdravniškem pregledu dece za sprejem v šole za defektne dece in dolžnostih zdravnikov v teh šolah

ter vse nove predpise

a) o zdravniškem pregledu dece za vpis v šole;

b) o postopanju za vpis dece v šole za nezadostno razvito deco in učnih načrtih za te šole;

c) o postopanju za vpis dece v gluhonemnice in učnih načrtov za gluhonemno deco;

d) o postopanju za vpis slepe dece v zavode za slepo deco in učnih načrtih za pouk slepe dece

izda

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.

Tiskovine se lahko naroče takoj, za knjigo o vseh gornjih novih predpisih pa sprejema prednaročila

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE«

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6.

— Jeseniška mladina v dramskem gledališču v Ljubljani. V soboto 7. t. m. ob 15. uri bo gostovala jeseniška deca v Ljubljani. Program obsega sledeče točke: 1. Spevigrad »V bratskem objemu. 2. Simb. telovadni nastop »Leptir«. 3. Pibrovčeva pravljica v treh dejanjih »Gozdica, mada čarovnica«. — Vabimo učiteljstvo in mladino mestnih in okoliških šol k prireditvi za jeseniške otroke brezposelnih. Podpirajmo etična stremjenja mladine, posebno še, ker pričakujemo od jeseniških igralcev izredno popolno igro.

Osebne zadeve.

i Napredovanja. V VIII. skupino so napredovali: Artel Antonija, Arko Marija, Andrejka Katarina, Cesar Iva, Čuk Ladišlav in Franc, Grom Milan, Golja Marija, Hudalac Jadviga, Jančigaj Stanislav, Jurančič Josip, Justin Marija, Jesih Stefanija, Krebelj Marija, Kraševac Danica, Kulovič Viktorija, Kukovec Cecilija, Kozjek Ana, Lorgor Vida, Lazar Katarina, Ocvirk Angela, Predan Lea, Pavlič Ivan, Povh Vavclav, Podboj Marija, Rom Viktor, Rojec Ana, Stupar Stefanija, Šetina Marija, Šetinc Marija, Vujčič Adela, Vobovnik Elizabeta, Viher Ana, Večko Filip, Vrečko Marija, Županc Franciška, Zorko Elizabeta, Grögl Feliks, Čonč Karolina, Pavlič Albina, Pečarič Boris, Klemenc Franc, Horvat Izidor, Medic Stefanija, Osterc Jožica, Dirnbek Marija, Dojčinovič Vlasta, Košutnik Silvester, Boc Boris, Kocbek Alojzija, Berce Olga. — V IX. skupino so napredovali: Mahkota Milan, Semerl Darinka, Tavčar Vlasta, Duh Jožefa, Erker Berta, Bavdek Dušan, Klehofer Fridrika, Prešeren Stefanija, Kobilca Rudolf, Bajec Lucija, Dolenc Matilda, Županc Alojzij, Šaupah Ana.

— Sprejem kontraktualnih učiteljev v državno službo. Na osnovi §§ 2., 3., 45., 103., 116. in 346. uradniškega zakona z dne 31. III. 1931. in v zvezi s § 54. zakona o državljanstvu z dne 21. IX. 1928. so sprejeti v državno službo sledeči kontraktualni učitelji: Beričič Julija, Bertok Dušana, Carli Alojzij, Čermelj-Vovk Olga, Ditrih Marija, Drekonja Ciril, Eržen Stanislav, Fable Božidar, Germek-Solza Marija, Hvala Antonija, Ivančič Ana, Ivančič Marija, Jazbec Marija, Jercog-Tavzes Franja, Košak Rudolf, Križman Fran, Lavrenčič Marija, Lenardič Peter, Lenardič Mihael, Leštan Avgust, Logar Miroslav, Martelanc Vladimir, Martelanc-Ferfolja Hermengilda, Mikuleč Oton, Pahor Angela, Rutar Ludvik, Sancin Karl, Sabadin Bogomila, Skočir Stanko, Soban Marija, Stergulje Alojzij, Škodlar-Volarič Ivanka, Švagelj Aba, Tavš Gabrijel, Tušar Ivan, Virant Stanka, Zoržut Zinka, Znidaršič-Toroš Marija.

Učiteljski pravnik.

§ TOVARIŠI (CE) UPRAVITELJI! — Plačilne sezname za junij pošljite takoj oddelku VII., duplikate za maj pa posebej, ko bo izvršeno izplačilo.

Odgovor. A. Ž. v B. Učni osebi, ki je napredovala v II./3. skupino dne 14. XI. 1928, pripada prvi periodski povišek VIII. skupine od 1. XII. 1931 dalje. — Ako je vložila tudi prošnjo za VII. skupino, naj čaka na rešitev iste. Pravico napredovati v VII. skupino ima, ker je zadostila pogoju § 49. U. Z. Določbe § 263. U. Z. veljajo za vsako zvišanje prejemkov, tako za periodičen povišek, za plačo, polož, doklado in osebno drag. doklado ob napredovanju. — Končno pripominjamo, da periodičen povišek nima nobenega vpliva za napredovanje po skupinah.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarov. Uradni nameštenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimacijskega.

bomo mogli nuditi tudi v materialnem smislu toliko, kolikor so dobili v moralnem.

Po koncertu se je vršila skupna večerja v stekleni dvorani Uniona, katero so omogočili: županstvo mesta Ljubljane, Učiteljska tiskarna in Ljubljansko učit. društvo. Po otvoritvi so sledili govori zastopnika mestnega županstva g. Likozarja, predsednika JUU tov. Ivana Dimnika, šefa osnovne nastave tov. Andreja Rapeta, predsednika Hubadove pevске župe g. dr. Šviglja, predsednika UPZ g. Draga Supančiča in komponista g. Emila Adamiča. V imenu gostov so se zahvalili: predsednik »Filipoviča« tov. Krajačič, prvi predsednik »Filipoviča« tov. Oster, predsednik sekcije za Savsko banovino tov. Logomerač in slovenskemu učiteljstvu dobro znani sokolski delavec tov. Dušan Bogunovič. V prijetni zabavi je potekel čas do odhoda jutranjega vlaka, ko so krenili dragi gostje v svoj beli Zagreb.

Izvršili so veliko kulturno delo, hvaležni smo jim za njihov poset in kličemo jim: »Le tako dalje! Vedno nam boste, ne samo dobro došli gostje, ampak pravi prijatelji in bratje. Želimo samo, da si ponovno podamo roke takrat, ko doživimo zopet lepših časov. Požrtvovalnemu pevovodji g. B. Pandopolu, zboru in njega vodstvu iskrene čestitke k velikemu uspehu!« —čō.

LISTEK

Zagrebški učiteljski pevski zbor „Ivan Filipovič“ v Ljubljani.

Zagrebški učiteljski pevski zbor je prišel v Ljubljano z dopoldanskim osebnim vlakom. Na kolodvoru sta jih pozdravila v imenu sekcije JUU za Dravsko banovino predsednik Ivan Dimnik, v imenu Hubadove pevске župe pa predsednik dr. Švigelj. Kljub slabemu vremenu in dejstvu, da je bilo učiteljstvo pri pouku, se je zbralo k sprejemu precejšnje število tovarišev in tovarišev. Navzočim se je zahvalil predsednik »Ivana Filipoviča« Krajačič, nakar so krenili pevci proti Unionu k pevski vaji. Po vaji so kosili v hotelu Struželj, nakar so si ogledali mesto. Ob 17. uri so dospeli v Učiteljsko tiskarno, za katero je vladalo največje zanimanje. Na vratih sta jih sprejela tovariša g. Gangl in g. Likozar, nakar so si podrobno ogledali vse lokale in delo. Niso se mogli načuditi velikosti obrata, najmodernejšim strojem, večji zalogi šolskih učil, knjig, zvezkov in vseh šol-

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

V debati se je poudarjalo, da je taka ostra samokritika koristna, v kolikor nas obvaruje samoprevar glede resničnega našega položaja v narodu in pri ocenjevanju prave vrednosti našega dela. Prav je, da postajamo kritičnejši napram samemu sebi in našemu vodstvu. Vendar pa so za razmere v našem stanu soodgovorni tudi tisti činitelji, ki so imeli usodo našega stanu v svojih rokah in odločali o naši materialni eksistenci.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO — VZHODNI DEL je zborovalo 9. aprila v Mostah ob navzočnosti dveh tretjin članstva. Posetila sta zborovanje g. prosvetni šef Mazi in g. banski šolski nadzornik Rape ter prisostvovala predavanju ge. dr. Pirkmajerjeve, ki nas je v obširnem in temeljitim referatu seznanila z Lautarjevo računsko metodo, dokazujoč njeno sodobnost in skladnost z načeli delovne šole. V debati je še na željo dala nekatera podrobna pojasnila.

Okrožnice vodstva so bile povod obširnih debat, ki so vedle do sledečih soglasnih sklepov:

1. Pridružujemo se sklepom ptujskega učiteljskega društva, v kolikor veljajo za vse učiteljske.

2. Jemljemo na znanje okrožnico vodstva glede kritja nekih potnih stroškov iz drugih postavk odobrenega proračuna.

3. Solidariziramo se s stališčem, ki ga je zavzel tov. Einspiller kot član Sokola pri odobrovi seji ljubljanske župe glede neke okrožnice, ki zadeva učiteljske.

Pričakujemo, da bo vodstvo dosledno vztrajalo napram vsakomur na našem načelnem stališču, da se ne sme nobena premestitev, ki nosi kazenski značaj, ne glede na njeno motivacijo, izvršiti brez predhodne disciplinske preiskave. Dosledno temu moramo zahtevati, da se strogo loči premestitev po službeni potrebi od premestitev po disciplinski razsodbi.

»Učiteljski Tovariš« naj registrira vse premestitve brez izjeme, ki so se izvršile po službeni potrebi ali disciplinskim potom.

4. V soglasju s sklepi slovenskega dela organizacije in v pravilnem tolmačenju nalog in značaja stanovske organizacije odklanjamo zahtevo po soodločanju organizacije pri imenovanju nadzornikov in smatramo slej ko prej kot edino pravilno, da se organizacija prizadeva ustvariti čim boljše zakonske jamstva za pravilno izbiranje nadzornikov in zastavi ves svoj vpliv, da se zadevne zakonite določbe točno in smiselno izvajajo. Smatramo, da je za šolstvo, stan in moralno jakost organizacije najbolje, da je kompetenca organizacije in vodstva čim jasnejša druga napram drugi opredeljena, zato smo svojčas pozdravili, da je zakon ustvaril jasen položaj, ki je pre-

povedal učiteljem, vršečim uradne funkcije pri prosvetni oblasti, prevzetje upravnih funkcij v organizaciji.

V debati o vmešavanju neslužbenih činiteljev v premetitve učiteljstva je tov. Lulik in za njim tov. predsednik apeliral na stanovsko zavest in tovariško moralo, predločujoč nam v resnih besedah, v koliki meri so učitelji sami krivi takih pojavov, ko se sami poslužujejo raznih posredovanj in sodelujejo pri ukrepih, ki režejo v naše pravo.

Ob koncu je bilo glede okrožnice vodstva, ki se nanaša na naše stališče k nekim izvajanjem na obnem zboru Slomškove družbe, po krajši debati sklenjeno, da se postavi zadeva na dnevni red prihodnjega zborovanja in se povabi tov. Winkler, da v posebnem predavanju tolmači svoje stališče.

Kosim, predsednik; Anka Celnar, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU je zborovalo dne 16. aprila t. l. v Ormožu. Navzočih je bilo 36 članov, t. j. 59%.

Predsednik tov. Megla otvori zborovanje ter pozdravi navzoče članstvo, goste in predavateljico gospo Pirkmajerjevo in preide na prvo točko dnevnega reda.

Predavanje gospe Pirkmajerjeve je trajalo poldrugo uro in je priklenilo zanimanje vseh zborovalcev nase. Po predavanju se je preslo na ostale točke dnevnega reda.

Po obravnavanju dopisov so bili predlagani in sprejeti naslednji predlogi:

1. Odbor naj pošlje vloge raznim uradnim znižanje naročnine državnim uradnikom z ozirom na občutno znižanje plač.

2. Zvišana članarina Slov. Šol. Matice naj velja le še pri izdaji knjig za leto 1932.

3. Organizacija naj izposluje na merodajnih mestih, da se draginski razredi odpravijo. Učitelj na deželi ima mnogo višje izdatke za zdravnike in šolanje svojih otrok, poleg tega je pa tudi prehrana mnogo dražja nego v mestih.

4. Vsakoletne premestitve učiteljstva na osnovi razpisov naj se v bodoče izvrše najpogostjeje do 1. avgusta, tako da se zamore na šolah, na katerih so bile učne moči premeščene, do pričetka novega šolskega leta stanje učiteljstva izpolniti z novimi učnimi močmi.

5. Na šolah, v kojih območju obstoji več kulturno-gospodarskih društev, kraj sam pa razen učiteljstva nima nobenega drugega uradništva, naj se namesti vsaj polovica moških učnih moči, sicer je intenzivno in smotno izvenšolsko delo onemogočeno.

6. Šolskim upraviteljem naj se za njihovo današnje ogromno uradno poslovanje in vedno večjo odgovornost čimprej prizna primerna denarna nagrada.

7. Sprejem učencev v srednje šole naj se dovoli šele po končanem 6. šolskem letu. S

tem bodo doseženi boljši učni uspehi, obenem pa se bo omejila tudi nadprodukcija inteligence.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo 4. junija v Ormožu.

M. Megla, predsednik; Olga Šijanec, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELŠAH je zborovalo dne 15. aprila 1932. ob 10. uri v Rogatcu. Navzočih je bilo 57 tovarišev od 83, t. j. 69%.

1. Predsednik tov. Verk otvori zborovanje in v izbranem govoru pozdravi predavateljico go. dr. Pirkmajerjevo. Na željo predavateljice se dnevni red izpremeni v toliko, da pride predavanje prvo na vrsto.

2. Sledilo je obširno in nazorno predavanje ge. dr. Pirkmajerjeve o praktični uporabi Lavtarjeve računske metode, ki je utemeljena v vseh modernih pedagoških načelih in naj bo kazipot učitelju pri računskem pouku. Predavanje je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem.

3. Zapisnik se prečita in odobri.

4. Tov. predsednik prečita dopise. Sekcija JUU poziva, naj sreska društva predlagajo 3 do 5 učiteljev, ki bi prišli v pošte za nadzornike v bodoče. Tov. Cencič predlaga v prvi vrsti dosedanega šolskega nadzornika tov. Finka in še dva člana. Predlog se soglasno sprejme — V zadevi hlapčevanja učiteljstva izjavlja društvo, da članstvo ne hlapčuje nikomur, je pa v službi jugoslovenske nacionalne zamisli.

5. Peto zborovanje v tekočem letu odpade, če se vrši okrajni učiteljski svet.

Miloš Verk, predsednik; Oskar Rataj, tajnik.

Nove knjige.

»ODMEVI«. V kratkem izide druga knjiga drugega letnika te literarno-kulturne revije, ki se je zaradi izborne in pester vsebine prikupila vsakemu čitatelju. — Krog dosedanjih sootrudnikov ji ostane zvest, zraven pa si je pridobila tudi mnogo novih. Založbo je prevzela »Učiteljska tiskarna«. Urejeval bo revijo kot doslej pisatelj R. Peterlin-Petruska.

Na nemškem književnem trgu izide novo odlično in pozornost zbujujoče delo, ki sega v zadnje dneve in dogodke velike borbe narodov, prikazuje s silovito dramatikom nekaj povsem novega, doslej še nepoznanega.

Knjiga izide prihodnji teden, in sicer z mnogo obetajočim naslovom:

»DIE LETZTEN JAHRZEHNTE EINER GROSSMACHT«

(Zadnja desetletja velesile)

Ljudje, narodi, problemi habsburške države. Tako jo imenuje pisatelj Rudolf Sieghart. Samostojno nadaljevanje knjige »Der Sturz der Mittelmächte«, ki je dosegla mednarodni sloves. — Knjiga bo zbujala zanimanje, ker nudi intimna razkritja vodilnih oseb, kakor tudi opis razrednih bojev v avstro-ogrski monarhiji, velikopotezno in posrečeno sliko neposredne predhodne zgodovine svetovne vojne. — Sieghart, ki je z napredovanjem od stenografa v parlamentu do šefa predsedništva ministrskega sveta in guvernerja zavoda »Boden-Kredit-Anstalt« napravil najčudovitejšo kariero v stari Avstriji, podaja tu pestro sliko o habsburški državi v zadnjih štirih desetletjih njenega obstoja. Cesar, prestolonaslednik, dvor, armada, uradništvo, stranke in narodi združene monarhije se prikažejo še enkrat iz megle preteklosti. Zopet ožive osebe in sile propadle monarhije od početka osemdesetih let do konca. Doslej neznani dokumenti o Francu Ferdinandu, ki so objavljeni v tej knjigi, na novo osvetljujejo njegovo čudovito tajinstveno in grozno usodo. — Po razbitju dvojne monarhije so srednjevelike in manjše države podedovale njene probleme. Nemško-češka, poljsko-ukrajinska, češko-slovaška, italijansko-slovenska nasprotstva in spore je mogoče prav razumeti le, če se pozna preteklost, še bolj pa, če se prečita Sieghartovo knjigo.

Sieghartova knjiga spominov stane v platno vezana Din 150— in jo bo prihodnji teden dobili v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ure, zlatnina
so najprimernejša

birmanska darila

katera kupite najceneje pri **FR. P. ZAJEC**, Ljubljana — Stari trg št. 9

ZA MAJNISKE IZLETE

se priporoča

restavracija »Soča« v Ljubljani, Sv. Petra c. 3. Kosilo za otroke Din 5.—. Popust tudi gg. učiteljem. — Za časa velesojma tudi na velesojmšču, paviljon Vinko Bon, za isto ceno.

Naročajte

vsa tiskarska dela za dom, šolo, urad in društvo

v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Velika izbira damskih in otroških

klobukov

po najnižji ceni. — Prenovljenje hitro in po najnovejših vzorcih. Za g. učiteljice 10% popust pri

Mary Smolnik — Celje
v palači „Prve hrvatske štedionice“

Za naš „Dinar“ kupite naše domače proizvode!

Poizkusite Adria kolač!

Pekinov marmorni kolač. Stepi 20 dkg surovega masla, primešaj v vrstnem redu 5 rumenjakov, 40 dkg sladkorja, 1 zav. »ADRIA« VANILIN-SLADKORJA, 1/2 l mleka ali smetane, 45 dkg moke pomešane z 1 zavitkom »ADRIA« praška ter sneg 5. beljakov. Razpolovi zmes, ter v en del umešaj 5 dkg kakaa; polni testo večkrat menjajoč v dobro omačen model in potisni v pečico za dobro uro.

Vaše potrebščine krijete najceneje v manufakturni trgovini

„PRI SOLNCU“

Prodaja tudi na obroke!
Za obilen obisk se priporoča
ALOJZ DROFENIK

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Specialna delavnica za popravila in uglasjevanje

klavirjev

BAJDE JOSIP

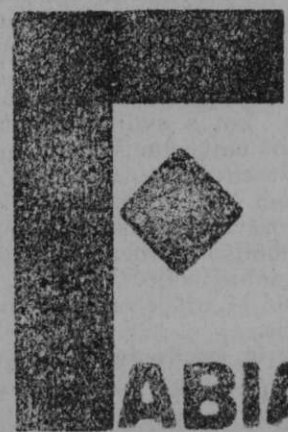
Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

Tvrdba Ign. Žargi - „Pri nizki ceni,“

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA ŠT. 3 IN 11 priporoča

bogato zalogo raznega modnega blaga, vseh vrst perila, kakor rokavic, nogavic, srajc, kravat ter damsko konfekcijo. Potrebščine za krojače in šivilje.

NA DEBELO IN DROBNO

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. — Velike preproge v plišu in linolej. — Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah. — Zima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste.

Daje tudi na obroke. — Postrežba točna in solidna.

Znižane cene!

Tvrdba A. ŽIBERT
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

Znižane cene!

naznanja cenj. učiteljstvu, da je došla za pomladansko sezijo velika izbira najlepših modernih čevljev domačega in tujega izdelka za dame in gospode po znatno znižanih cenah. — Prepričajte se, preden kaj kupite!